

הודעה לעיתונות

אנונימוס: משרד החקלאות מטעה את הציבור

אין גבול לחוצפה: בהתעלם ממחדלי משרד החקלאות והשירותים הווטרנריים שנחשפו בדו"ח מבקר המדינה ובוועדת הבדיקה הממשלתית, ובהתעלם מבעיות העומק העולות משני כתבי-אישום חמורים אלה נגד התנהלותו בשנים האחרונות, מפרסם היום משרד החקלאות דו"ח מגמתי, מסולף ומטעה בנושא רווחת תרנגולות מטילות. הדו"ח מתפרסם בתגובה לקמפיין "אנונימוס" הדורש כי הלולים החדשים שצפויים להיבנות בקרוב יוקמו בממשקי "חופש", ללא כלובים, בהתאם למגמה במערב

תגובת "אנונימוס" לדו"ח משרד החקלאות:

גידול תרנגולות בכלובי סוללה נאסר במרבית מדינות העולם המערבי

שיטת הגידול של תרנגולות בכלובי סוללה אכן התפשטה ברחבי העולם במחצית המאה הקודמת, אולם כיום אבד עליה הכלח. התעשייה במדינות המערב עוברת בהדרגה לשיטות נטולות כלובים. לא ידוע לנו על מדינה מפותחת אחת במערב שמשקיעה כיום כספי ציבור בבניית לולים חדשים בשיטות אלו. משרד החקלאות מציג בצורה מגוחכת ומסולפת מיסודה את הרפורמה באירופה ובארה"ב. לולי-כלובים אסורים לא רק בשוויץ, אלא גם בקליפורניה, אוסטרליה, גרמניה והולנד. כלובי-סוללה, בהם נעשה שימוש בישראל ושאותם מתכנן לבנות משרד החקלאות בכספי ציבור, אסורים לשימוש בכל מדינות האיחוד האירופי.

באשר לנתוני הצריכה: כבר ב-2004 הגיעה צריכת ביצי-חופש לכמחצית צריכת הביצים במדינות כמו שוויץ, בריטניה, הולנד, שוודיה ודנמרק. גם במדינות אחרות באירופה הצריכה גבוהה ומצויה כל הזמן במגמת עלייה. בקליפורניה, לפי החקיקה החדשה – למשאל עם יש תוקף של חוק לכל דבר ועניין – אסור יהיה להחזיק תרנגולות בתעשיית הביצים באופן שאינן מאפשר להן למתוח את כנפיהן מבלי לגעת בדפנות המתקן בו הן מוחזקות או בתרנגולות אחרות. המשמעות בפועל, גם לפי התבטאויות גורמים בתעשיית הביצים בקליפורניה, היא איסור על כל סוגי ההחזקה בכלובים. ההוראה תיכנס לתוקף ב-1.1.2015. על מנת למנוע נדידה של התעשייה למדינות בהן ההתעללות מותרת בחוק, בימים אלה מקדם הפרלמנט הקליפורני הצעת חוק לאיסור ייבוא ביצים מכלובים (ההצעה [עברה](#) כבר בכמה הצבעות מקדימות).

אי-תקינות בעבודת הצוות לבדיקת רווחת התרנגולות

הצוות לבדיקת נושא רווחת התרנגולות אמור היה להגיש את מסקנותיו בחודש מרץ. המסקנות הוגשו באיחור ניכר, אך הליכי תכנון הרפורמה בענף הלול התקדמו וכעת נמצאים בשלבים סופיים – על-פי לוח הזמנים שפרסמה ועדת ההיגוי של הרפורמה, עוד השבוע (ב-23 ביולי) אמורה הוועדה לאשר את מסמכי התכנון הסופיים של הלולים. אי-אזכור ממצאי הצוות לבדיקת רווחת התרנגולות בישיבות הוועדה עד כה, מעיד על הרצינות שמייחס לו משרד החקלאות עצמו.

למותר לציין שהצוות לא כלל ולו נציג אחד של ארגונים להגנת בעלי-חיים. "אנונימוס" פנתה לצוות, ביקשה להיפגש עמו ואף תיאמה עבורו פגישות עם ארגונים רלוונטיים וגורמים בתעשיית הביצים לצורך סיורו באירופה, אולם הצוות התעלם מפניותינו. בקשתנו לעריכת תחשיב כלכלי לבחינת ההיתכנות הכלכלית של לולי-חופש בישראל לא נענתה. לעומת זאת, המפגש האחרון של ועדת ההיגוי כלל סיור בלולי-סוללה של משק לסר בצוריאל, שתואר במסמך של הוועדה כ"משק מודרני" – חרף היותו אחד מלולי הכלובים הצפופים והאכזריים בישראל ([לעדות מביקור בלול זה](#)). הזלזול של משרד החקלאות בנושא רווחת בעלי-חיים וחוסר התמצאותו בכל הנוגע לחקיקה, תקינה ומחקרים עדכניים בנושא, כגון המחקר של הפאנל המדעי של האיחוד האירופי, נחשפת בהודעת המשרד לעיתונאים לפיה: "התייחסות לרווחת המטילות, בפרסומים המדעיים כמו גם בתפיסה הציבורית, מבוססת על ערכים ועמדות, ותלויה בעיני המתבונן ובנטייה של אוהבי בעלי חיים להאנשה".

מסקנות הצוות: ההתעללות תימשך

אנו מצרים על כך שמשרד החקלאות מכנה "בשורה" את המעבר מ-350 סמ"ר לתרנגולות ל-550 סמ"ר (עדיין פחות משטח עמוד A4 סטנדרטי). משנת 2003 אין זה חוקי לבנות כלובים כאלה בכל מדינות האיחוד האירופי, והכלובים הקיימים יפורקו עד שנת 2012. מלבד זאת, התקן האירופי המינימלי ביותר מתייחס לא רק לשטח, אלא גם לגובה כלוב שמאפשר לתרנגולת לעמוד זקוף, לתא הטלה ולמצע רך (להבדיל מרצפת תיל אלכסונית), קורה לעמוד עליה, משטח לשיוף ציפורניים ומשטח חול לניקור. מה הטעם בעוד שטח בגודל של שטר, כשהרצפה היא רשת תיל אלכסונית עליה אי-אפשר אפילו לעמוד בנוחות, הגובה מונע עמידה זקופה, הצפיפות אינה מאפשרת מתיחת כנפיים והמבנה האטום אינו מאפשר חשיפה לאור-יום ולפעם אחת בחיים? כשהתרנגולות נאלצות "לשייף" את ציפורניהן זו על זו, בהעדר כל חומר אחר, שאינו תיל מתכתי, בסביבתן, לאורך כל חייהן?

תחשיב כלכלי מגלה: הפרש עלויות ייצור "ביצי חופש" אינו משמעותי

באשר לטענת משרד החקלאות לגבי ייבוא ביצים בשוויץ - מאז ומעולם לא ייצרה שוויץ את מלוא צריכת הביצים שלה, והביצים השווייצריות היו יקרות יותר מביצים מיובאות בשל סיבות כגון עלויות השכר הגבוהות בשוויץ. המעבר ללולים נטולי כלובים לא רק שלא הגדיל את ייבוא הביצים, אלא אף הגדיל את הצריכה של ביצים שלמות מקומיות ב-

75%. בשוויץ, ייקר המעבר ללולי-חופש את מחירי הביצים ב-15% בלבד (בישראל מדובר על הפרש של אגורות ספורות לביצה).

חרף בקשות חוזרות ונשנות, סירב משרד החקלאות לערוך בדיקה כלכלית מקיפה של עלויות ייצור הביצים בממשקים השונים. מבדיקה ראשונית של אנונימוס שנשמכה על הניסיון האירופי ועל חוות דעת של גורמים בענף בישראל, בארץ לא קיימים הבדלי עלויות של ממש בין גידול בלולי סוללה לבין גידול בלולי חופש. הפרשי המחיר לצרכן הקיימים כיום נובעים מכך שביצי חופש נתפסות כאיכותיות יותר, ומכך שקיים עודף ביקוש לביצים אלו ביחס להיצע. מרבית העלייה בעלויות הייצור באירופה – שהסתכמה ב-15% במוצע – נבעה משני גורמים שכמעט ואינם רלוונטיים לתנאים בארץ: עלייה בצריכת המזון לעופות בשל מזג האוויר הקר (בעיקר בחורף המושלג) ועלייה בהיקף העסקת עובדים, אך לכמות (ביחס למסי' תרנגולות) הנהוגה ממילא בלולים בישראל כיום.

דו"ח הנציבות האירופית: אין סכנה בריאותית בלולי חופש

דו"ח הפאנל המדעי לרווחת בעלי-חיים ולבריאותם של הנציבות האירופית קובע שאין סכנה בריאותית בלולי חופש. בכל מקום שבו מוחזקים המוני עופות במתחם צר, מחלות צפויות להתפשט במהירות. דווקא לולי הסוללה – בשל הצפיפות האדירה של רבבות בעלי-חיים במכלאה אחת, בשל הפציעות וחולשת השרירים והעצמות, ובשל הפגיעה במערכת החיסונית של העופות – מהווים כר פורה להתפשטות מחלות ולהיווצרות מוטציות חדשות של נגיפים. ההתמודדות הנהוגה עם שפעת העופות זהה ללולי סוללה ובלולי חופש – השמדת העופות. הדרך העיקרית בה שפעת העופות מתפשטת היא ע"י ספקים העוברים מלול ללול. בכל לול חופש ישנה אפשרות לסגור את היציאה לחצר בכל עת. הדו"ח האירופי אף קובע כי אין חשש מוגבר לסלמונלה בלולי החצר. אדרבא, במחקר שערכה הרשות הבריטית לתקני מזון הושווה הזיהום של ביצים בסלמונלה לפי שיטות גידול, ולא נמצאו הבדלים בעלי משמעות. משרד החקלאות מצהיר כי כל רשויות הבריאות ממליצות על צריכת לפחות ביצה אחת ביום – אולם נראה ש"התבלבל" עם האזהרה של רשויות בריאות רבות שלא לצרוך יותר מביצה אחת ביום. למעשה, גם לאחר חיפוש מעמיק, לא מצאנו ולו "רשות בריאות" אחת שממליצה לצרוך ביצים מדי יום. הנפנוף של המשרד בדאגה לבריאות הציבור מעורר גיחוך על רקע פרסום מסקנות הביניים החריפות של ועדת הבדיקה הממשלתית לאי הסדרים בניהול השירותים הווטרינריים. הוועדה מצאה כי משרד החקלאות למעשה הפקיר את בריאות הציבור בכל מה שנוגע למשקי-חי בשנים האחרונות, והתעלם מחקיקה ותקנות מתקדמות להגנת הצרכנים מפני תעשיינים חקלאיים חסרי מעצורים. השערורייה נחשפה גם בדו"ח האחרון של מבקר המדינה, שחשף כיצד אישר משרד החקלאות במשך שנים – בניגוד לחוק – להזין עופות לבשר בישראל ברעל המסרטן ארסן (המצטבר בגוף העוף ובגוף מי שאכל אותו) וכיצד עדיין ממשיכים להלעיט את כל העופות לבשר בישראל בזרי גדילה אנטיביוטיים חרף המחקר והחקיקה המתקדמת במדינות המערב, ואף חרף התנגדות משרד הבריאות הישראלי.

הציבור בישראל דורש: ביצי חופש

צריכת הביצים לנפש בישראל ירדה ב-30% בין 1997 ל-2007. במקביל, צריכת הביצים האורגניות (שהן רק חלק מהביצים המיוצרות בלולי-חצר) רשמה קפיצה של 264% בין 2000 ל-2006. כיום, הביקוש לביצי 'חופש' עולה על ההיצע ברשתות השיווק הגדולות. בסקר מכוון "מאגר מוחות" שנערך בחודש מרץ 2009 הצהירו כשני שלישים מקרב צרכני הביצים (67 אחוז) כי הם מעדיפים לצרוך ביצי חופש – גם אם הדבר כרוך בהוצאה כספית גדולה יותר.

הרפורמה בלולים: סכנה לשטחים הפתוחים בגליל

הרפורמה בתעשיית הביצים כרוכה בהפיכת שטחים בתוך המושבים לשטחים שיתאימו למיזמי נדל"ן, בעיקר הקמת צימרים, כשבמקביל הלולים יועברו אל שטחים מחוץ למושבים – קרוב לוודאי שטחים שהם כיום שטחים ירוקים פתוחים. החברה להגנת הטבע הזכירה את הרפורמה בדו"ח האיומים על השטחים הפתוחים, והזהירה שמדובר בסכנה חמורה לחורש הים-תיכוני.

לולי חופש יכולים להיבנות באופנים החוסכים את השימוש בקרקע. ניתן, למשל, להחזיק את התרנגולות בלולים בעלי מספר מפלסים, בהם התרנגולות יכולות לעבור בין מפלס למפלס. לפי תוכניות הרפורמה, השימוש בכלובים יביא לכך שעל כל דונם של קרקע בנויה ניתן יהיה להחזיק בין 17 ל-25 אלף תרנגולות (תלוי בדגם המבנה). בלולים אירופיים ללא כלובים מגיעים כיום לניצול קרקע דומה.

בעוד לולי כלובים מחייבים השטחת קרקע הררית, ללולי חופש פוטנציאל טוב בהרבה להשתלבות בנוף. הקמת מבני הענק האטומים, המאפיינים את לולי הכלובים עתירי הטכנולוגיה, כרוכה ביישור אגרסיבי של שטחי קרקע גדולים והותרת צלקות חריפות בנוף ההררי. לולי החופש, לעומת זאת, יכולים להיבנות במגוון צורות המשתלבות בנוף, כשהם מוקפים בחצרות בהן נשמרת צמחיה טבעית או נעשה שימוש לחקלאות צמחית (כגון מטעי זיתים; גידולים צמחיים מסוימים אף מגבירים את פוריותם עקב זיבול וחיסול מזיקים טבעיים שמביאים עמם העופות). ניתן גם לבדוק במקומות מתאימים פתרון של לולים מדורגים, כאשר הגג של כל מפלס מפותח כגג ירוק ומשמש חופש למפלס שמעליו. מדינות שצפיפות האוכלוסיה בהן גדולה מזו בישראל, כגון הולנד, החליטו על ביטול מוחלט של השימוש בכלובים. כך גם שוויץ, שתוואי הקרקע בה הופך קרקע זמינה לשימוש למשאב נדיר. גם בישראל אין צורך ואין הצדקה להמשך ההתעללות בשם הדאגה למשאבי קרקע כביכול.

מי הראשונים להרויח מהרפורמה? מקורבי השר שמחון

תחקיר "גלובס" חשף כי אחד הישובים הראשונים שיעיד משרד החקלאות להנות מכספי הרפורמה (300 מיליון ₪ בשלב ראשון, ובהמשך 450 מיליון נוספים) הוא אבן מנחם, בו מתגוררת משפחתו של שר החקלאות שלום שמחון. לתחקיר המלא:

<http://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1000395502&fid=2>

לפרטים נוספים: dover@anonymous.org.il